

Riktlinjer för tillsyn

gällande fristående förskola och fritidshem
samt pedagogisk omsorg

1. Tillsyn

Utbildningsnämnden ansvarar för tillsyn av fristående förskolor och fritidshem som kommunen har godkänt samt pedagogisk omsorg som kommunen ger bidrag till (26 kap. 4 § skollagen).

Med tillsyn avses en självständig granskning som har till syfte att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter. I tillsynen ingår att fatta de beslut om åtgärder som kan behövas för att den huvudman som bedriver verksamheten ska rätta fel som upptäcks vid granskningen (26 kap. 2 § skollagen). Vid tillsynen kontrolleras även att verksamheten uppfyller de villkor som gäller för godkännandet eller beslutet om rätt till bidrag. Kommunen har inte tillsyn över om verksamheterna följer skollagens bestämmelser om åtgärder mot kränkande behandling (6 kap.). Skolinspektionen ansvarar för denna tillsyn.

Tillsynsmyndigheten har rätt att på plats granska den verksamhet den har tillsyn över. Det betyder att kommunen ska få tillträde till verksamhetens lokaler i den omfattning som behövs för tillsynen (26 kap. 6 § skollagen). Den som blir granskad är skyldig att lämna upplysningar samt tillhandahålla handlingar och annat material som behövs för tillsynen (26 kap. 7 § skollagen).

En annan uppgift inom ramen för tillsynen är att arbeta förebyggande genom att lämna råd och vägledning (26 kap. 9 § skollagen).

I tillsynsuppdraget ingår att ta emot och utreda anmälningar från föräldrar och andra medborgare.

Tillsynen kan genomföras både föranmält och oanmält. Den föranmälda tillsynen utförs inom ramen för den kontinuerliga och ordinarie tillsynen. Den så kallade påkallade tillsynen genomförs som regel oanmäld och föregås av att misstankar om missförhållanden framkommit om verksamheten.

Vid tillsynen granskas och kontrolleras följande:

- Att verksamhetens interna styrdokument beskriver och följer de uppdrag som anges i skollag, läroplan och Skolverkets allmänna råd samt att denna dokumentation beskriver den faktiska verkligheten
- Hur verksamheten utför det pedagogiska uppdraget
- Verksamhetens personal beträffande utbildningsnivå, språkkunskaper, personalomsättning, registerutdrag
- Barngruppens storlek och personaltäthet
- Att lokalerna är ändamålsenliga i fråga om utformning, utrustning, plats för olika aktiviteter och barnsäkerhet

- Hur verksamheten tar ansvar för barn i behov av särskilt stöd
- Hur huvudmannen uppfyller krav på ansvarsfullt företagande

2. Ingripanden

Om det vid tillsyn framkommer missförhållanden i verksamheten eller att verksamheten inte uppfyller kraven i gällande föreskrifter kan tillsynsmyndigheten besluta om ingripande i form av anmärkning, föreläggande med eller utan vite, återkallelse eller tillfälligt verksamhetsförbud. Tillsynsmyndigheten kan under vissa förutsättningar även avstå från ingripande.

Av skollagen framgår vilka ingripanden som tillsynsmyndigheten kan vidta. Dessa anges i det följande.

Föreläggande

”Tillsynsmyndigheten får förelägga den som är uppgiftsskyldig enligt 7 § första stycket eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 7 § andra stycket att fullgöra sin skyldighet.”
(26 kap. 8 § skollagen)

”En tillsynsmyndighet får förelägga en huvudman som enligt denna lag står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten eller, i fråga om enskild huvudman, de villkor som gäller för godkännandet eller beslutet om rätt till bidrag. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart.

Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.”
(26 kap. 10 § skollagen)

”Ett föreläggande enligt detta kapitel får förenas med vite.”
(26 kap. 27 § skollagen)

Anmärkning

”En tillsynsmyndighet får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som enligt denna lag står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten.”
(26 kap. 11 § skollagen)

Avstående från ingripande

”En tillsynsmyndighet får avstå från att ingripa om

1. överträdelsen är ringa,
2. den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse, eller
3. det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande.

(26 kap. 12 § skollagen)

Återkallelse

”En tillsynsmyndighet får återkalla ett godkännande eller ett beslut om rätt till bidrag som myndigheten har meddelat enligt denna lag om

1. ett föreläggande enligt 10 § inte har följts, och
2. missförhållandet är allvarligt.”

(26 kap. 13 § skollagen)

”Ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet får återkallas om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt 2 kap. 6 §.”

(26 kap. 14 § skollagen)

”Återkallelse enligt 13 § får beslutas även om rättelse har skett vid prövningstillfället, om det kan befaras att det på nytt kommer att uppstå sådana missförhållanden som utgör grund för återkallelse.”

(26 kap. 15 § skollagen)

”Tillsynsmyndigheten får besluta att ett beslut om återkallelse ska gälla trots att det inte har vunnit laga kraft.”

(26 kap. 16 § skollagen)

Tillfälligt verksamhetsförbud

”Om det är sannolikt att ett beslut om återkallelse enligt 13 § (...) kommer att fattas, och beslutet inte kan avvaktas med hänsyn till allvarlig risk för barnens eller elevernas hälsa eller säkerhet eller av någon annan särskild anledning, får tillsynsmyndigheten förbjuda huvudmannen att tills vidare, helt eller delvis, driva verksamheten vidare.

Beslut enligt första stycket gäller omedelbart, om inte annat beslutas och får gälla i högst sex månader.”

(26 kap. 18 § skollagen)

3. Uppföljning

Beslut om en uppföljningsplan tas i samband med varje tillsyn. Uppföljningen anpassas till vilken typ av missförhållande och ingripande som är aktuellt i varje enskilt fall.

4. Överklagande

Följande beslut av kommunen i samband med tillsyn kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, Förvaltningsrätten i Stockholm (28 kap. 5 § skollagen):

- Återkallelse av godkännande
- Återkallelse av rätt till bidrag
- Vitesföreläggande
- Tillfälligt verksamhetsförbud